

**26. DRŽAVNO NATJECANJE IZ GEOGRAFIJE
2019. GODINE**

Razred ili kategorija natjecanja: **5. razred**

Zaporka:

--	--	--	--	--

Broj postignutih bodova ____ / 70

Potpis članova Državnog povjerenstva

1. _____

2. _____

3. _____

Mjesto i nadnevak: Trogir, 9. svibnja 2019.

Za rješavanje zadataka predviđeno je 60 minuta.

Ispit se rješava kemijskom olovkom s plavom tintom koja se ne briše. Uporaba obične olovke i crvene ili neke druge boje tinte (osim plave) rezultira diskvalifikacijom učenika.

Pri rješavanju ispita treba primijeniti jezičnu normu standardnoga hrvatskoga jezika, posebice treba poštivati pravopisna pravila o pisanju velikoga i maloga početnog slova geografskih imena. Za pisanje geografskih imena u ispitima i praktičnim radovima primjenjuje se Hrvatski pravopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje (2013.).

Odgovori učenika moraju biti čitljivo napisani pisanim slovima, jedino u zadacima u kojima je odgovor jedno slovo dopuštena je uporaba čitljivo napisanog velikog tiskanog slova.

Za vrijeme pisanja ispita ne smije se koristiti ništa osim navedenoga pribora za pisanje. Ova odredba podrazumijeva da natjecatelji ne smiju kod sebe (na sebi, ispod, u svojoj odjeći i slično) imati predmete koji na bilo koji način mogu dovesti u sumnju pravilno provođenje natjecanja. Učenici se ne smiju služiti atlasom, zidnom kartom ni računalom. Kartografski i grafički prilozi nužni za rješavanje zadataka sastavni su dio ispita.

Učenicima se dopušta pisanje po marginama i praznim stranicama ispitnog materijala bez oduzimanja bodova i/ili diskvalifikacije.

Potpuno ispravno riješeni zadatci, prema uputi za rješavanje vrednuju se s jednim, dva ili tri boda. U djelomično ispravno riješenim zadacima boduju se ispravno riješene čestice, ako nije bilo korekcije odgovora u tim česticama. Netočno riješeni zadatci i naknadno ispravljeni odgovori te odgovori koji su pisani velikim tiskanim slovima ili kombinacijom tiskanih i pisanih slova, kao i odgovori u zagradama ne vrednuju se.

PRVIH ŠEST ZADATAKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENE GEOGRAFSKE KARTE I TABLICE.

Mjesto polijetanja aviona: točka A Koordinate: _____ od ekvatora _____ od početnog meridijana	Mjesto slijetanja aviona: točka B Koordinate: _____ od ekvatora _____ od početnog meridijana
---	--

- 2** 1. Upiši koordinate točke **A** (mjesto polijetanja aviona) na odgovarajuće mjesto u tablici.
 Ime kontinenta na kojem se nalazi mjesto s kojeg avion polijeće je _____.
- 2** 2. Upiši koordinate točke **B** (mjesto slijetanja aviona) na odgovarajuće mjesto u tablici.
 Ime kontinenta na kojem se nalazi mjesto gdje avion slijeće je _____.
- 3** 3. Ako avion leti od točke **A** do točke **B** mora preletjeti dva oceana i jedan kontinent.
 Imena tih oceana su _____ i _____,
 a ime tog kontinenta je _____.

- 2** 4. Naziv paralele na kojoj se nalazi točka A je _____, dok je naziv paralele na kojoj se nalazi točka C _____.
- 1** 5. Kurs kojim se avion treba kretati najkraćim putem od točke polijetanja do točke slijetanja odgovara strani svijeta čiji je naziv _____.
- 2** 6. Znakom X prekriži bijelu strelicu koja označava područje i smjer toka Golfske struje. Prema temperaturi vode koju nosi, tu morsku struju ubrajamo u _____ morske struje.

SLJEDEĆA DVA ZADATKA RIJEŠI DOPUNOM REČENICE ILI UPISIVANJEM ODGOVORA U TABLICU.

- 3** 7. Mjerila 1:5000, 1:100 000 i 1:2 000 000 vrste su _____ mjerila. Ako je karta izrađena u najsitnijem od navedenih mjerila, onda 2 cm na toj karti predstavljaju udaljenost od _____ km u stvarnosti.
- Osim ove vrste mjerila, postoji još i mjerilo čiji je naziv _____.

Prostor za računanje:

--

- 3** 8. Među navedenim elementima geografske karte pronađi tri geografska elementa i upiši ih u odgovarajuće mjesto u tablicu.
- Elementi geografske karte: prometnice, mjerilo, granice, naslov, biljni pokrov.

GEOGRAFSKI ELEMENTI	
PRIRODNI ELEMENTI	DRUŠTVENI ELEMENTI

SLJEDEĆIH SEDAM ZADATAKA RIJEŠI DOPUNOM REČENICE ILI UZ POMOĆ PRILOŽENIH FOTOGRAFIJA, SKICA ILI CRTEŽA.

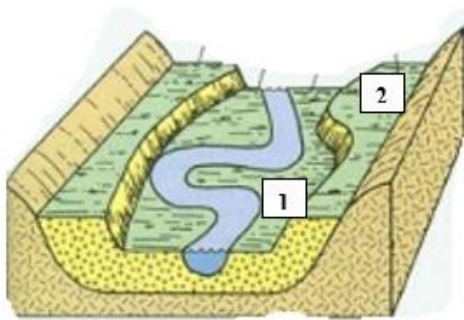
- 3** 9. Na crtu ispod svake fotografije upiši naziv čimbenika (faktora) koji je najviše utjecao na oblikovanje reljefnog oblika prikazanog na fotografiji.

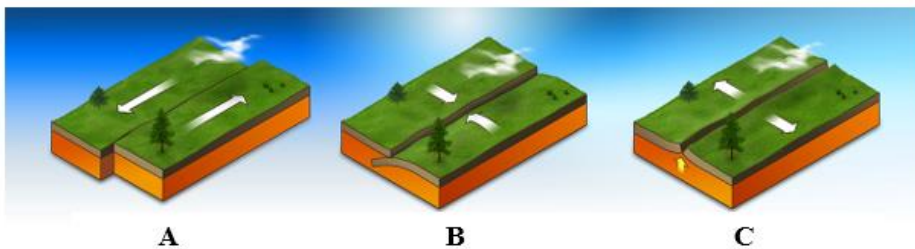
- 3** 10. Naziv reljefnog oblika, označenog na skici brojem 1, koji je nastao u najnižim poplavnim dijelovima uz korito rijeke je _____.

Naziv reljefnog oblika označenog na skici brojem 2 je _____.

Reljefni oblik koji poplavama nije ugrožen i u prošlosti je imao najveću važnost za život ljudi označen je na skici brojem _____.

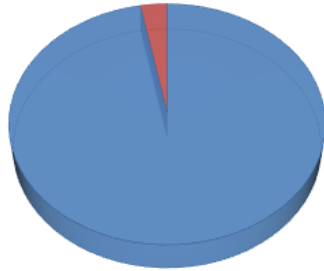

- 1** 11. Kojim je slovom na skici prikazano pomicanje litosfernih ploča koje je uzrokovalo nastanak Himalaje? _____

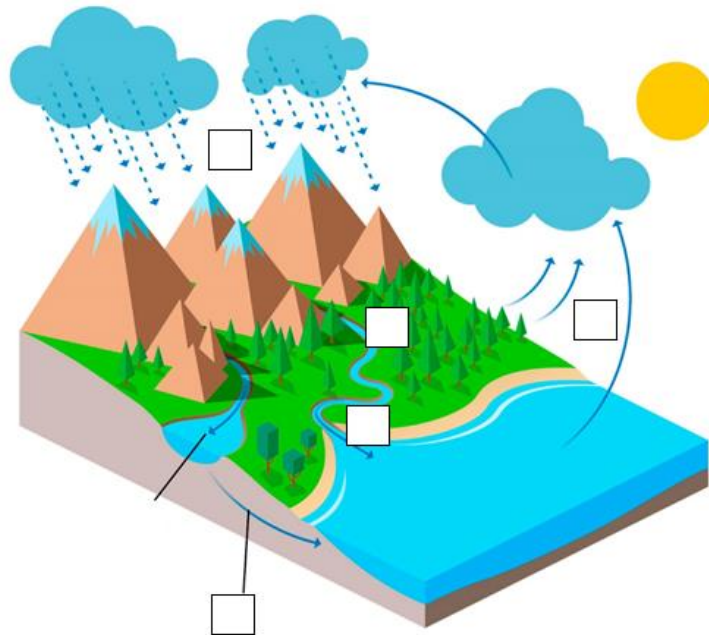
- 3 12. Udio slane vode na Zemlji prikazan je _____ bojom. Najveće površine slane vode na Zemlji nazivaju se _____. Od ukupne slatke vode na Zemlji, najviše je ima u _____ agregatnom stanju.

VODA NA ZEMLJI

- 3 13. Na priloženom crtežu prikazano je kruženje vode u prirodi. Upiši u odgovarajući kvadratić:

- broj 1 uz strelicu koja prikazuje proces isparavanja
- broj 2 uz strelicu koja prikazuje tok vode u podzemlju
- broj 3 uz strelicu koja prikazuje ušće tekućice.

- 3 14. Svojstva mora koja ovise o bogatstvu živog svijeta, onečišćenju mora, dubini i vremenskim prilikama nazivamo _____ i _____.

Naziv vjetra koji u Jadranskom moru stvara najviše valove je _____.

3

15. Na crte ispod fotografija upiši odgovarajući naziv gibanja mora. Zajednički naziv za prikazana gibanja mora je _____.

Prikazana gibanja mora javljaju se pod utjecajem privlačne sile dvaju svemirskih tijela. Ime onog svemirskog tijela čija je privlačna sila veća je _____.

SLJEDEĆI ZADATAK RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENE TABLICE.

3

16. Koliku prosječnu slanoću imaju mora koja se nalaze točno na polovici između Južnog pola i ekvatora? _____

Od Sjevernog pola prema ekvatoru slanoća mora je _____. Od ekvatora prema Sjevernom polu temperatura mora se _____.

Geografska širina (°)	0 - 10	10 - 20	20 - 30	30 - 40	40 - 50	50 - 60	60 - 70
Slanoća (‰)	35	35,4	35,6	35,2	34,4	34,0	33,9
Temperatura mora (°)	27	25,7	22,7	17,7	10,0	3,3	- 0,4

Prosječna površinska slanoća i temperatura mora na južnim geografskim širinama

SLJEDEĆA ČETIRI ZADATKA RIJEŠI UPISIVANJEM ODGOVORA NA CRTE, DOPUNJAVANJEM REČENICE ILI UZ POMOĆ FOTOGRAFIJA.

2	
---	--

 17. Poveži pojmove tako da slovo ispred imena dijelova svjetskog mora upišeš na crtu ispred njihovog najzastupljenijeg načina iskorištavanja.

- A) Arapsko-perzijski zaljev _____ turizam
B) Bijelo more _____ ribarstvo
C) La Manche _____ prijevoz nafte
D) Norveško more _____ povezivanje otoka s kontinentom
E) Sredozemno more

2	
---	--

 18. Poveži pojmove tako da slovo ispred imena kopnenih voda u Hrvatskoj upišeš na crtu ispred njihovog najzastupljenijeg načina iskorištavanja.

- A) Drava _____ riječni promet
B) Dunav _____ seoski turizam
C) Gacka _____ proizvodnja energije (hidroelektrana)
D) Lonjsko polje _____ sportski ribolov
E) Neretva

2	
---	--

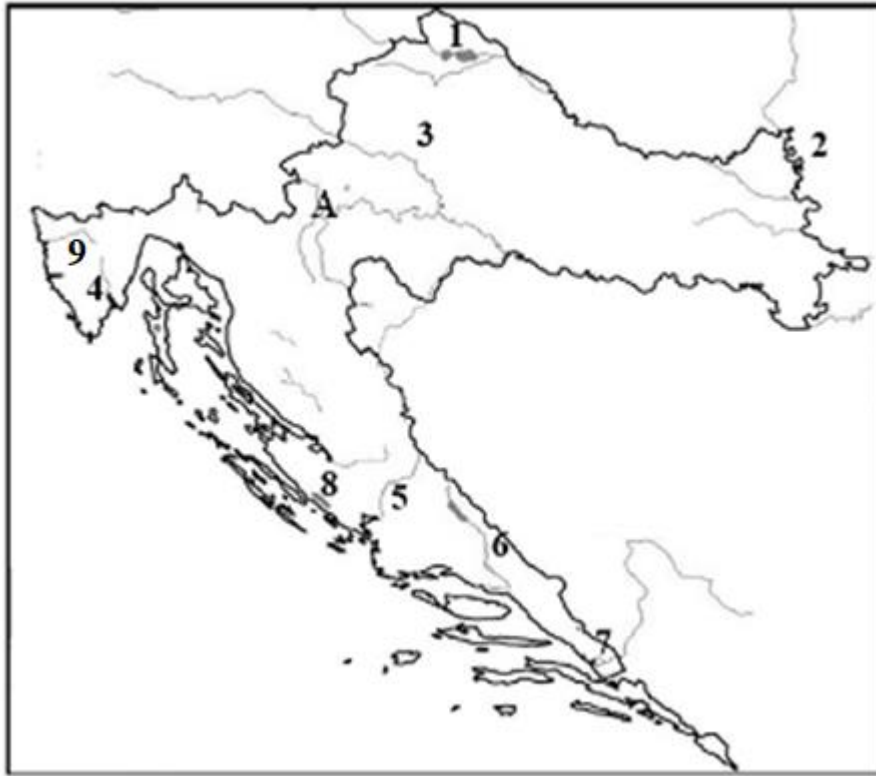
 19. Ime površinom najvećeg umjetnog jezera u Primorskoj Hrvatskoj je _____, a nalazi se na rijeci čije je ime _____.

2	
---	--

 20. Upiši na crtu ispod svake fotografije odgovarajući naziv za vrstu jezera prema postanku zavale.

SLJEDEĆIH ŠEST ZADATAKA RIJEŠI DOPUNJAVANJEM REČENICE ILI UZ POMOĆ GEOGRAFSKE KARTE.

3

21. Rijeka koja je plovna cijelim tokom kroz Hrvatsku na priloženoj je karti označena brojem _____. Ime te rijeke je _____.
- Rijeka čiji je dio toka u sastavu nacionalnog parka na priloženoj je karti označena brojem _____. Ime te rijeke je _____.
- Rijeka koja se nalazi najzapadnije na priloženoj je karti označena brojem _____. Ime te rijeke je _____.

3

22. Ime grada označenog na priloženoj karti slovom **A** je Karlovac kroz koji protječu Kupa, Korana i rijeke čija su imena _____ i _____.
- Ime grada u kojem se jedna od tih rijeka ulijeva u rijeku Savu je _____.

2

23. Brojem **8** na priloženoj karti označeno je površinom najveće jezero u Hrvatskoj, a ime tog jezera je _____.
- Istoimeno jezero nalazi se i na otoku čije je ime _____.

3

24. Na priloženoj karti na tok najdužeg desnog pritoka Drave upiši slovo **V**, na tok najdužeg desnog pritoka Dunava upiši slovo **Z**. Naziv za rijeku koja jednim dijelom protječe podzemljem je _____.

25. Razvrstaj rijeke u pripadajući slijev: Dragonja, Lika, Lonja, Mura, Pazinčica, Rječina, Sutla i Vuka.

Crnomorski slijev:

Jadranski slijev:

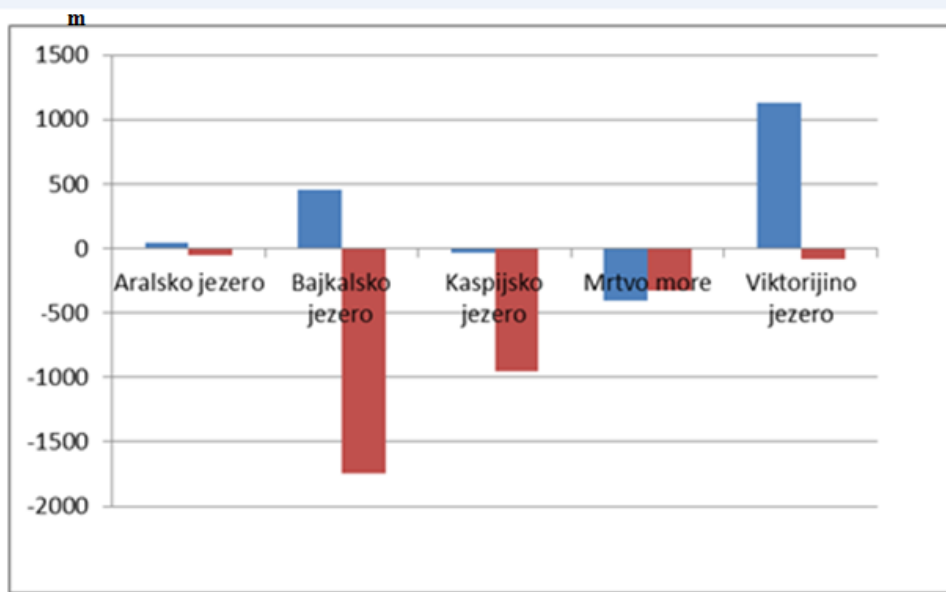
26. Kojim je brojem označena najdulja rijeka Južne Amerike? _____

Ime te rijeke je _____, a ulijeva se u ocean čije je ime _____.

Ime najdulje rijeke Sjeverne Amerike koja utječe u Meksički zaljev je _____.

SLJEDEĆA DVA ZADATKA RIJEŠI UZ POMOĆ DIJAGRAMA.

Nadmorska visina i dubina nekoliko jezera u svijetu

2

27. Ime jezera koje se nalazi na najvećoj nadmorskoj visini je _____, a ime najdubljeg jezera je _____.

3

28. Naziv za jezera čija je površina vode niža od razine mora je _____. Koja jezera na priloženom dijagramu pripadaju toj skupini jezera? Na crtu upiši njihova imena.

POSljednji ZADATAK RIJEŠI UZ POMOĆ CRTEŽA.

- 1
29. Na grafičkom prilogu navedeni su načini na koji i ti možeš doprinijeti očuvanju okoliša. Važno je okoliš sačuvati za buduće generacije. Na crte u središnji dio grafičkog priloga upiši naziv pristupa (ili koncepta) za očuvanje okoliša.

